

2012RGW56 bijlage 1

RAP 2008 – 2011

Eindevaluatie

Gedeputeerde Staten, 8 mei 2012

80AED6BF

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
Inleiding	5
Leeswijzer	5
Voortgang en Resultaten Programma.....	6
Financiën	6
Communicatie	8
Conclusies RAP 2008 – 2011.....	8
Project 1 Offensief binnenstedelijke Woningbouwlocaties	10
Doelstelling.....	10
Resultaten	10
Project 2 Kwaliteitsimpuls Werklocaties	14
Doelstelling.....	14
Resultaten	14
Project 3 Samenwerkingsagenda projecten voor transformatie en herontwikkeling	17
Doelstelling.....	17
Resultaten	17
Project 4 Stad-Land-Fietsverbindingen	22
Doelstelling.....	22
Resultaten	22
Project 5 Kwaliteit Nationale en Provinciale Landschappen.....	24
Doelstelling.....	24
Resultaten	24
Project 6 Natuurcompensatielocaties	26
Doelstelling.....	26
Resultaten	26
Thematische acties	27
Verstedelijkingsperspectief A12 Centraal	27

Samenvatting

De provincie Utrecht wil een actievere rol nemen bij de ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit van een mooier Utrecht. Met het Ruimtelijk Actieprogramma (RAP) heeft de provincie “al doende lerend” invulling gegeven aan die ambitie. De manier van werken heeft zich gekenmerkt door de inzet in zes concrete RAP-projecten. In deze projecten is enerzijds gewerkt aan de inhoudelijke doelstellingen die uiteindelijk leiden tot vergroten van de ruimtelijke kwaliteit en anderzijds aan de actievere rol van de provincie bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het accent van het programma heeft gelegen op het verkennen van de rol, de meerwaarde van de provincie, met als uiteindelijk doel de ruimtelijke kwaliteit te verhogen.

Op 6 mei 2008 hebben GS het Ruimtelijk Actieprogramma 2008-2011 vastgesteld. Nu aan het einde van de looptijd van het RAP 2008-2011 is dit het moment voor de eindevaluatie van het programma. Hier vindt evaluatie plaats van de doelbereiking van de programma- en projectdoelen. Bij de vaststelling van het RAP 2008-2011 (mei 2008) is gekozen voor een zekere spreiding van projecten. Ook toen bestond al het besef dat één vraagstuk in de provincie centraal staat, namelijk het spanningsveld tussen de hoge verstedelijkingsdruk en de hoge kwaliteit van het landelijk gebied. Dit spanningsveld noopt tot duidelijke keuzes. Maatschappelijke ontwikkelingen die zich sinds de vaststelling van het RAP hebben voorgedaan, hebben het RAP ook deels in een andere context geplaatst. De Provincie Utrecht zal een doordachte strategie moeten ontwikkelen om slagvaardiger en efficiënter haar rolkeuze en instrumenten te koppelen aan maatschappelijke (beleids-)opgaven. De meer ontwikkelende rol van de provincie heeft ook gestalte gekregen in de nieuwe Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS), met verplichte uitvoeringsparagraaf. Daarin zijn rollen en instrumenten in samenhang gebracht, waarbij doelen en middelen van verschillende beleidsvelden met elkaar in afstemming worden gezien en ingezet. Het nieuwe RAP heeft nu vorm gekregen en heeft een directe relatie naar de PRS.

De belangrijke lessen van het RAP 2008-2011 zijn:

- het Ruimtelijk Actieprogramma leidt tot versnelling van beleidsrealisatie. De meerwaarde van de provincie komt vooral tot uiting bij complexe projecten met een bovenlokaal karakter die om een duidelijke regierol vragen.
- sterkere sturing vóóraf, gericht op provinciale doelen, leidt tot grotere effectiviteit. De provincie Utrecht kan aan slagkracht winnen door bundeling van de inzet van bestuurskracht en middelen. Om plannen ook daadwerkelijk tot realisatie te brengen is een steviger inzet nodig; dit pleit van een integrale aanpak van gebiedsontwikkeling.

Inleiding

De provincie Utrecht wil een actievere rol nemen bij de ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit van een mooier Utrecht. Met het Ruimtelijk Actieprogramma (RAP) heeft de provincie “al doende lerend” invulling gegeven aan die ambitie. De manier van werken heeft zich gekenmerkt door de inzet in zes concrete RAP-projecten. In deze projecten is enerzijds gewerkt aan de inhoudelijke doelstellingen die uiteindelijk leiden tot vergroten van de ruimtelijke kwaliteit en anderzijds aan de actievere rol van de provincie bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het accent van het programma heeft gelegen op het verkennen van de rol, de meerwaarde van de provincie, met als uiteindelijk doel de ruimtelijke kwaliteit te verhogen.

Op 6 mei 2008 hebben GS het Ruimtelijk Actieprogramma 2008-2011 vastgesteld. In april 2009 is de eerste voortgangsrapportage over de periode 1 juli 2008 tot 31 maart 2009 (drie kwartalen) vastgesteld door GS. Op 15 december 2009 is de tweede voortgangsrapportage over de periode 1 april tot 30 september 2009 door GS vastgesteld. Halverwege de programmaperiode heeft een programmatische tussenevaluatie plaats gevonden. Met als doel de feitelijke bereiking van de programmadoelen in 2011 tussentijds te evalueren en bij te sturen. Op 14 december 2010 is de derde voortgangsrapportage over het tweede en derde kwartaal 2010 door GS vastgesteld.

Nu aan het einde van de looptijd van het RAP 2008 2011 is dit het moment voor de eindevaluatie van het programma. Hier vindt evaluatie plaats van de doelbereiking van de programma- en projectdoelen. Tevens wordt aangegeven welke leerpunten hieruit naar voren komen en worden aanbevelingen gedaan voor het programmatisch kader van een nieuw Ruimtelijk Actieprogramma (RAP.2 2012 -2015).

Leeswijzer

In deze eindevaluatie wordt achtereenvolgens ingegaan op de voortgang en resultaten van het programma, hierin is ook de financiële verantwoording opgenomen en zijn de belangrijkste conclusies uit het RAP 2008 – 2011 weergegeven. In de daarop volgende hoofdstukken wordt ingezoomd op de resultaten die in de projecten tot stand zijn gebracht. Tenslotte komen de thematische activiteiten aan bod.

Voortgang en Resultaten Programma

De missie van het RAP is geconcretiseerd naar programmadoelen. Deze programmadoelen zijn:

- Van de in de toekomst te bouwen woningen, worden er zoveel mogelijk in het bestaande gebied gerealiseerd, zodat er minder –nieuwe- locaties in het buitengebied nodig zijn.
- Betere benutting van werklocaties in stedelijk gebied.
- Meer vraaggerichte samenwerking met gemeenten.
- Betere fietsverbindingen tussen stad en buitengebied.
- Betere kwaliteit van groene ruimte.

De realisatie van deze programmadoelen krijgt invulling via een zestal projecten. In de projecten zijn de programmadoelen concreet gemaakt in projectdoelen. Naast de invulling in de zes projecten zijn bij de start van het RAP een aantal thematische activiteiten gedefinieerd. Deze acties vloeien voort uit provinciale taken die genoemd zijn in het Streekplan.

Financiën

Bij aanvang van het RAP in 2008 is voor de uitvoering van het programma € 8,0 mln. beschikbaar gesteld. Bij de behandeling van de Begroting 2010 is besloten om € 1,9 mln. te bezuinigen op dit programma. Het statenbesluit heeft tot gevolg gehad dat de hoofddoelstellingen en – ambities van het RAP-programma overeind konden blijven, maar dat op het niveau van projectonderdelen en een aantal activiteiten bijstelling heeft plaats gevonden (minder deelprojecten uitvoeren, versobering inzet, accentverschuivingen). In april 2009 is besloten dat het project 2b Transformatie kantorenlocaties, gezien de overlap in activiteiten, beter door het Aanjaagteam Wonen kan worden ingevuld. De activiteiten en het resterende budget zijn in 2009 overgedragen.

Bij de Voorjaarsnota 2011 is er € 0,5 mln. en bij de Najaarsrapportage 2011 is € 0,25 mln. afgeroomd als herprioritering. Deze kortingen hebben plaats kunnen vinden zonder dat de programma- en projectdoelen onder druk zijn komen te staan. Het resterende budget van het RAP 2008 – 2011 bedroeg hiermee € 5,35 mln. In de periode tot 31 december 2011 is van het beschikbare budget € 5,0 mln. besteed. Dit verschil wordt verklaard door het project Wagenwerkplaats. Voor dit project is door de gemeente Amersfoort geen aanspraak gemaakt op de beschikbare middelen (€0,4 mln.). In hoofdlijnen zijn de middelen besteed aan:

Project:	Oorspronkelijk budget	Budget na bezuiniging	Besteding
1. Offensief binnenstedelijke woningbouw	€ 2,0 mln.	€ 1,6 mln.	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Kop van Isselt, proces- en projectkosten</i> € 0,4 mln. - <i>Wagenwerkplaats, geen besteding</i> € -- - <i>Merwedekanaalzone, proces- en projectkosten</i> € 0,5 mln. - <i>Cartesiusdriehoek, proces- en projectkosten</i> € 0,3 mln.
2. Kwaliteitsimpuls werklocaties	€ 2,0 mln.	€ 0,9 mln.	- <i>Aanjaagteam transformatie kantoren, Onderzoek- en advieskosten, bijeenkomsten met gemeenten, begeleiding gemeenten regionale convenanten,</i> € 0,7 mln.
3. Gemeentelijke agenda voor transformatie	€ 0,7 mln.	€ 0,7 mln.	- <i>Hof van Breukelen, projectleider, onderzoek- en advieskosten</i> € 0,25 mln.

en herontwikkeling			- <i>Eiland van Schalkwijk, projectleider, onderzoek- en advieskosten, ondersteuning NMU Groene Gebiedsontwikkeling.</i> - <i>Woningbouw Woudenberg, onderzoek- en advieskosten</i> - <i>Waterfront Wijk bij Duurstede, onderzoek- en advieskosten.</i> - <i>A12 Zone, projectleider, onderzoek en advieskosten</i>	€ 0,21 mln. € 0,05 mln. € 0,05 mln. € 0,14 mln.
4. Stad-land-fietsverbindingen	€ 0,75 mln.	€ 0,2 mln.	- <i>Projectleider, onderzoek- en advieskosten, participatie in pilotprojecten</i>	€ 0,2 mln.
5. Kwaliteit nationale en provinciale landschappen	€ 1,5 mln.	€ 1,5 mln.	- <i>Projectleider, onderzoek- en advieskosten, landschapscampagne, communicatiekosten</i>	€ 1,35 mln
6. Natuurcompensatielocaties	€ 0,3 mln.	€ 0,05 mln.	- <i>Projectleider</i>	€ 0,04 mln.
Thematische activiteiten	€ 0,25 mln.	€ 0,1 mln.	- <i>Bijdrage Almere i.h.k.v. lange termijn perspectieven verstedelijking, onderzoek- en advieskosten</i>	€ 0,1 mln.
Programmamanagement en communicatie	€ 0,5 mln.	€ 0,3 mln.	- <i>Interim programmamanager, programmamedewerker, communicatiekosten</i>	€ 0,25 mln.
Aanvullende activiteiten			- <i>Voorfinanciering grex Dorrestein;</i> - <i>Verwerving Palz</i>	€ 0,2 mln. € 0,26 mln.
	€ 8,0 mln.	€ 5,35 mln.	Totaal besteed	€5,0 mln.

Toelichting:

- Van de beschikbare € 0,4 mln. voor het project Cartesiusdriehoek/2^e Daalsedijk is conform de afspraak tussen de gemeente Utrecht en de provincie in 2010 € 0,1 mln. overgeheveld naar het project Merwedekanaalzone.
- Binnen het project Eiland van Schalkwijk is geld beschikbaar gesteld voor het onderzoeksproject 'Groen Gebiedsontwikkeling. Het project 'Groene Gebiedsontwikkeling' heeft tot doel kennis te ontwikkelen, groene projecten aan te jagen en ervaring op te doen. Dit onderzoekstraject sluit daarmee aan op de ambities voor het Eiland van Schalkwijk. Dit onderzoekstraject zal begin 2013 worden afgerond.
- Voor het project Kwaliteit van Nationale en Provinciale landschappen vinden in 2012 nog activiteiten plaats, hiervoor worden in 2012 nog middelen uit het RAP 2008 – 2011 (€150.000) aangewend.
- Aanvullend op de bij aanvang geprogrammeerde activiteiten van het RAP 2008 – 2011 zijn middelen ingezet voor:
 - De voorfinanciering grondexploitatie Dorrestein (€ 0,2 mln.)
 - Het afdekken kosten verwerving Paltz (€0,26 mln.)

Deze beide projecten liggen in het verlengde van de doelstellingen van het RAP 2008 – 2011 en dragen bij aan de versterking van de landschappelijke waarden van het Utrechts landschap.

Communicatie

Het communicatieplan uit maart 2009 vormt de basis voor de communicatieactiviteiten. De communicatieactiviteiten komen voort uit het programma als geheel en uit de afzonderlijke projecten. De communicatie is gericht geweest op alle belangrijke partners in het RAP. De activiteiten hebben geresulteerd in fact-sheets per project, nieuwsbrieven, persberichten en bijeenkomsten met gemeenten.

Conclusies RAP 2008 – 2011

De eerste drie kwartalen van het Ruimtelijk Actieprogramma vormden een periode waarin de projecten hun eerste start hadden, waarin de projectorganisatie vorm kreeg en veel voorbereidende werkzaamheden zijn verricht. Het programma kwam daarmee 'op stoom', zoals we in de eerste voortgangsrapportage concludeerden. In de tweede rapportage is geconstateerd dat in de meeste projecten van het RAP belangrijke stappen gezet zijn. Halverwege de looptijd van het programma bent u via de Tussenevaluatie d.d. 13 april 2010 nader geïnformeerd over de voortgang en de doelbereiking eind 2011. Met de voortgangsrapportage van december 2010 is duidelijk geworden dat het RAP belangrijke stappen verder heeft gezet in de uitvoering van de projecten.

Bij de vaststelling van het RAP 2008 -2011 (mei 2008) is gekozen voor een zekere spreiding van projecten. Ook toen bestond al het besef dat één vraagstuk in de provincie centraal staat, namelijk het spanningsveld tussen de hoge verstedelijkingsdruk en de hoge kwaliteit van het landelijk gebied. Dit spanningsveld noopt tot duidelijke keuzes. Maatschappelijke ontwikkelingen die zich sinds de vaststelling van het RAP hebben voorgedaan, hebben het RAP ook deels in een andere context geplaatst. De Provincie Utrecht zal een doordachte strategie moeten ontwikkelen om slagvaardiger en efficiënter haar rolkeuze en instrumenten te koppelen aan maatschappelijke (beleids-)opgaven. De meer ontwikkelende rol van de provincie heeft ook gestalte gekregen in de nieuwe Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS), met verplichte uitvoeringsparagraaf. Daarin zijn rollen en instrumenten in samenhang gebracht, waarbij doelen en middelen van verschillende beleidsvelden met elkaar in afstemming worden gezien en ingezet. Het nieuwe RAP heeft nu vorm gekregen en heeft een directe relatie naar de PRS.

De belangrijke lessen van het RAP 2008 -2011 zijn:

- het Ruimtelijk Actieprogramma leidt tot versnelling van beleidsrealisatie. De meerwaarde van de provincie komt vooral tot uiting bij complexe projecten met een bovenlokaal karakter die om een duidelijke regierol vragen.
- sterkere sturing vóóraf, gericht op provinciale doelen, leidt tot grotere effectiviteit. De provincie Utrecht kan aan slagkracht winnen door bundeling van de inzet van bestuurskracht en middelen. Om plannen ook daadwerkelijk tot realisatie te brengen is een steviger inzet nodig; dit pleit van een integrale aanpak van gebiedsontwikkeling.

De tweede helft van 2011 heeft in het teken gestaan van de vorming van het nieuwe RAP met medeneming van bovenstaande lessen. De positie die gebiedsontwikkeling in het nieuwe RAP zou kunnen innemen is hier nadrukkelijk in betrokken. De uitkomst van dit denkproces heeft geresulteerd in een Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma (IGP) en Ruimtelijk Actieprogramma 2012 – 2015 (RAP.2). Kenmerkend voor IGP-projecten is een integrale inzet op de nieuwe toekomst van een gebied, een provinciale inzet die 'er toe doet', commitment tussen provincie en partners over elkaars rol, en reëel zicht op uitvoering. Het IGP omvat momenteel 9 gebiedsprojecten. Inzet

van IGP-middelen is voor enkele projecten al binnen de huidige coalitieperiode aan de orde, voor andere gebieden pas na 2015. Marktomstandigheden en commitment bij partners bemoeilijken langjarige programmering sterk. Wel is duidelijk dat in de beginjaren budget 'gespaard' moet worden voor de inzet op grote projecten later. De uitvoering van de PRS 2012-2028 vindt mede plaats via het RAP.2. Thema's benoemd in de PRS krijgen via het RAP.2 een operationele vertaling. Dit zal leiden tot meer heldere doorwerking in provinciaal en gemeentelijk beleid, actuele aandachtspunten voor de 4-jaarlijkse herijking van de PRS, én meer scherpte op het bereiken van samenhangende provinciale doelen bij integrale gebiedsontwikkeling.

Met deze werkwijze zetten we steviger in op gebiedsontwikkeling en sturen we sterker op integrale samenhang van beleidsdoelen. We acteren daarbij in projecten waar we als provincie ook 'het verschil' kunnen maken. En leggen we een nadrukkelijke koppeling tussen beleids- en gebiedsontwikkeling om daarmee beleidsdoelen te realiseren.

Project 1 Offensief binnenstedelijke Woningbouwlocaties

Doelstelling

Het project heeft als doel: van de in de toekomst te bouwen woningen, worden er zoveel mogelijk in het bestaande gebied gerealiseerd, zodat er minder –nieuwe- locaties in het buitengebied nodig zijn. Binnen dit project worden grote binnenstedelijke en complexe (transformatie)locaties van de huidige pre-projectfase versneld naar een planologisch verankerd woningbouwproject gebracht, waarmee de voorraad binnenstedelijke locaties voor de lange termijn wordt aangevuld. Dit vindt plaats via twee Utrechtse projecten (Merwedekanaalzone en Carthusiusdriehoek/2^e Daalsedijk) en twee projecten in Amersfoort (Kop van Isselt en Wagenwerkplaats/NS-emplacement). Met het Project Offensief binnenstedelijke woningbouwlocaties heeft de Provincie Utrecht ook invulling gegeven aan de actieve rol bij het realiseren van de verstedelijkingsafspraken van de Eindbalans NV Utrecht.

Resultaten

Merwedekanaalzone – Utrecht

De Merwedekanaalzone in Utrecht wordt in de komende decennia herontwikkeld tot een hoogwaardige stedelijke locatie met hoofdfunctie wonen, maar ook bedrijvigheid en voorzieningen. De plannen hiervoor bevonden zich bij de start van het RAP in 2008 nog in een pril stadium. De planvorming is voortvarend opgepakt. In het kader van het RAP hebben Gemeente Utrecht en Provincie Utrecht een samenwerkingsovereenkomst getekend. Hierin is als resultaat vastgelegd dat voor medio 2011 voor Merwedekanaalzone 4 een door de gemeenteraad vastgesteld stedenbouwkundig plan en tenminste twee bouw- en inrichtingsplannen gereed zijn. Voor Merwedekanaalzone 5 is overeengekomen dat het college B&W voor medio 2011 een ontwikkelingsvisie heeft vastgesteld, inclusief financiële onderbouwing, op basis waarvan de verdere ontwikkeling van het gebied kan plaats vinden. Met de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomsten zijn vanuit het RAP subsidiemiddelen toegekend ten behoeve van de plankosten van dit project.

Merwedekanaalzone Deelgebied 4

Voor Merwedekanaalzone, deelgebied 4 is een stedenbouwkundig plan en stedenbouwkundig programma van eisen opgesteld. Dit gaat uit van circa 600 woningen en een aanvullend programma op het Defensieterrein. Voornamelijk is het project nog niet sluitend. Het grootste knelpunt hierin zijn de verwervingskosten van de Defensiegronden. Hierover is de gemeente in gesprek met RVOB. Dankzij de RAP middelen heeft de gemeente extra teken- en rekenwerk kunnen uitvoeren ten behoeve van de gesprekken met het RVOB. Een aantal percelen aangrenzend aan het defensieterrein zijn inmiddels aangekocht door de gemeente. Het Jongeriuscomplex wordt inmiddels (o.m. met inzet van provinciale middelen, parelfonds) gerestaureerd en kan gaan fungeren als visitekaartje van het gebied.

Voor het woningbouwplan Kanaalweg (162 woningen met binnenhaven) is het bestemmingsplan gereed. Naar verwachting start de uitvoering van dit project nog in 2012.

Merwedekanaalzone Deelgebied 5

In het deelgebied zijn in 2010 bijna 1.000 studenten- en starterswoningen opgeleverd. Afhankelijk van de ambitie kunnen in het aangrenzende perceel nog 1.300 tot 2.400 woningen gebouwd worden.

De gemeente Utrecht heeft voor het gebied een ambitiedocument en ontwikkelstrategie opgesteld. Op basis van een stedenbouwkundige verkaveling is financieel bepaald wat nodig is om de transformatie mogelijk te maken. Daaruit blijkt dat er een groot financieel verschil is per deelgebied, ten gevolge van de eigendomsverhoudingen; op het noordelijk deel kan de gemeente actief sturen, voor het zuidelijk deel kan de gemeente initiatieven faciliteren. De ontwikkelstrategie voor Deelgebied 5 is opgenomen als deelluitwerking in het Dynamisch Stedelijk Masterplan en vastgesteld.

De GVVU-locatie komt uiterlijk in 2019 beschikbaar voor transformatie. Daarom is herontwikkeling van het noordelijk deel van deelgebied 5 voor 2019 niet aan de orde. Tot dat moment worden tijdelijke functies, zoals Moveplex, geaccommodeerd in het gebied. Een dergelijk initiatief kan een positieve impuls geven. Voorwaarde is wel dat de tijdelijkheid is gewaarborgd, zodat de transformatie niet zal worden vertraagd. Voor het zuidelijk deel werkt de gemeente mee aan initiatieven voor transformatie. Voorbeelden zijn Startblok (ca. 300 woningen) en het V&D distributieterrein (mogelijk studentenhuisvesting). Ook wordt gekeken of leegstaande kantoorpanden (tijdelijk) benut kunnen worden voor studentenhuisvesting.

Zowel Merwedekanaalzone 4 als 5 zijn als casus onderzocht in het kader van de aanpak "Onorthodoxe Maatregelen" van Rijk en Randstadregio's, gericht op het haalbaar maken van binnenstedelijk bouwen wetende dat er in de komende jaren geen specifieke Rijksmiddelen voorhanden zijn. Hiermee heeft de ontwikkeling van Merwedekanaalzone ook op rijksniveau aandacht gekregen.

Cartesiusdriehoek/2^e Daalsedijk - Utrecht

De gemeente heeft de ambitie om de Cartesiusdriehoek/2^e Daalsedijk te herontwikkelen. Daartoe is in gezamenlijke opdracht van de gemeente en de grondeigenaar NS Stations (voorheen NS Poort) een eerste stedenbouwkundige verkenning uitgevoerd door bureau Soeters & Van Eldonck. Deze verkenning laat zien dat het mogelijk is op deze locatie een substantieel aantal woningen toe te voegen. Een van de grootste opgaven was de wijze waarop de locatie kan worden aangehaakt op het stedelijk weefsel. De uitkomsten van deze studie zijn in maart 2009 gepresenteerd en vormen de basis voor verdere uitwerking. Grondeigenaar NS Stations is daarbij als eerste aan zet.

Ook voor de locatie Cartesiusdriehoek/2^e Daalsedijk hebben de gemeente en provincie een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Hierin is overeengekomen dat voor medio 2011 een Masterplan voor de verdere ontwikkeling van deze locatie wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Dit Masterplan moet duidelijkheid geven over de programmatische mogelijkheden, de benodigde infrastructurele ingrepen en een globale fasering. Ook voor dit project zijn met de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst vanuit het RAP subsidiemiddelen beschikbaar gekomen ter dekking van de plankosten.

De beperking ten aanzien van de verkeerscapaciteit van de Amsterdamse straatweg en 2^e Daalsedijk (toename van het verkeer is niet mogelijk) en de geluidsbelasting van het spoor, maken de locatie een ingewikkelde ontwikkelopgave. Inmiddels heeft NS Stations aangegeven alleen de 2^e Daalsedijk tot ontwikkeling te willen brengen.

Zowel de Cartesiusdriehoek als de 2^e Daalsedijk zijn opgenomen in het, inmiddels door de gemeenteraad vastgestelde, Dynamisch Stedelijk Masterplan. Aanvankelijk was de inzet van de gemeente om de gronden te verwerven en voor het gebied een strategisch plan uit te werken.

Gebleken is dat verwerving financieel niet haalbaar is. De gemeente kiest nu voor een regisserende en faciliterende rol, waarbij de realisatie aan de markt wordt gelaten. NS heeft aangegeven eerst in te willen zetten op waardevermeerdering. Daarnaast onderzoekt de NS of het korte termijn mogelijk is het gebied van Cartesiusdriehoek/2^e Daalsedijk te saneren. De gemeente en NS stellen in samenspraak een ontwikkelstrategie op.

Kop van Isselt – Amersfoort

De Kop van Isselt heeft de potentie zich te ontwikkelen tot een gemengd stedelijk gebied voor wonen en werken. Met de gemeente Amersfoort is gewerkt aan een ontwikkelingsvisie voor het gebied. Deze heeft de vorm van een ontwikkelingskaart en –model. Hierin is duidelijk welke fysieke elementen in het gebied tot ontwikkeling kunnen worden gebracht; welke kwaliteiten heeft het gebied en welke betekenis kan het gebied voor de stad hebben. Tevens zijn de hoofdlijnen van variaties in het programma en strategieën om tot ontwikkeling te komen beschreven. De uitkomst van de ontwikkelingsvisie is dat een zogenaamde ‘organische gebiedsontwikkeling’ de meeste kansen biedt.

De gemeente Amersfoort en de Provincie Utrecht zijn voor de ontwikkeling van het gebied een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Het beoogde resultaat van die samenwerking was een door de gemeenteraad vastgestelde ontwikkelingsvisie voor het gebied en een door het college B&W vastgesteld (voor)ontwerp bestemmingsplan voor het gebied of delen hiervan. Op grond van de samenwerkingsovereenkomst zijn subsidiemiddelen beschikbaar gesteld om de plankosten te dekken. De ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst heeft een gunstig effect gehad op de doorlooptijd van de ontwikkelvisie. De haalbaarheid van de –voor het project essentiële- verplaatsing van ROVA (afvalverwerking) is echter mede als gevolg van de financiële crisis onder druk komen te staan. Ondanks dat de resultaten niet overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst zijn, heeft de ontwikkelvisie in belangrijke mate bijgedragen aan een blijvende prioriteit van de gemeente Amersfoort aan het project. Met de gemeente Amersfoort zijn daarom aanvullende afspraken gemaakt over de inzet van de RAP-middelen.

Met de gemeente Amersfoort zijn nu –als vervolg op het RAP-project- gesprekken gaande om de mogelijkheden te verkennen om provinciale middelen te investeren in de ontwikkeling van het gebied.

Wagenwerkplaats/NS-emplacement

De voorgenomen ontwikkeling van circa 1000 woningen op de Wagenwerkplaats/NS-emplacement sluit aan op de doelstelling om complexe (transformatie)locaties van de pre-projectfase naar een planologisch verankerd woningbouwproject brengen, om daarmee de voorraad binnenstedelijke locaties voor de lange termijn aan te vullen.

Met de gemeente Amersfoort is voor de ontwikkeling van de Wagenwerkplaats/NS-emplacement een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Daarin is bepaald dat voor juli 2011 voor de Wagenwerkplaats een stedenbouwkundig plan en tenminste twee bouw- en inrichtingsplannen door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Ten aanzien van het NS-emplacement is bepaald dat voor medio 2011 een ontwikkelingsvisie met financiële onderbouwing door het college B&W is vastgesteld. De gemeente Amersfoort heeft er voor gekozen om vooruitlopend hierop al culturele functies in de aanwezige monumentale bebouwing tot ontwikkeling te brengen om daarmee ‘leven’ in het gebied te brengen en het gebied te ‘positiveren’. De Provincie Utrecht heeft hier ook actief aan

bijgedragen middels een subsidie ten behoeve van de renovatie van De Verensmederij. Ten behoeve van de planontwikkeling heeft de Provincie Utrecht via het RAP een subsidie beschikbaar gesteld.

De provincie heeft zich ingespannen om de landelijke besluitvorming medio 2010 over het vervoer gevaarlijke stoffen (Basisnet Spoor) en het - hiermee samenhangende - Programma Hoogfrequent Spoor zodanig te beïnvloeden dat externe veiligheidsbeperking in de Provincie Utrecht verminderen of worden weggenomen, zodat beperkingen ten gevolge van externe veiligheidsvoorschriften de ontwikkeling van de locatie niet in de weg staan. Dankzij de inzet van de Provincie Utrecht in het RAP is de locatie opgenomen in het landelijke programma Spoorzoneontwikkeling (VROM, V&W, NS en ProRail). Resultaat is dat met de invoering van het Basisnet Spoor voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, er voor de Wagenwerkplaats geen overschrijding van de oriëntatiewaarde meer is.

Het college van Amersfoort heeft er mede in het licht van de kredietcrisis en de daaruit voortvloeiende marktomstandigheden voor gekozen om alle projecten binnen de gemeente tegen het licht te houden. De langdurige onduidelijkheid ten aanzien van 'spoorse zaken' heeft een negatieve invloed gehad op de voortgang. Bovendien speelt de beperkte ontsluiting van het gebied een steeds belangrijker rol, nu grond- en opstaleigenaar NS Stations heeft aangegeven dat de capaciteitsverhoging van de westelijke ontsluiting van Amersfoort randvoorwaardelijk is voor de volledige ontwikkeling van het gebied. De gemeente heeft er dan ook voor gekozen voor de ontwikkeling van het gebied de 'weg der geleidelijkheid' te bewandelen en geen aanspraak te maken op de in het RAP beschikbare subsidiemiddelen.

Project 2 Kwaliteitsimpuls Werklocaties

Doelstelling

Het project Kwaliteitsimpuls werklocaties is gericht op de betere benutting van werklocaties in het stedelijke gebied. Dit gebeurt via een aantal deeltrajecten:

- *Deelproject 2A Kwaliteit private kavels*; het toepasbaar maken van het instrumentarium voor de kwaliteit van private kavels.
- *Deelproject 2B Kansen voor leegstaande kantoren*; efficiënt gebruik van de stedelijke ruimte (juiste functie op de juiste plaats) en een goed functionerende kantorenmarkt.
- *Deelproject 2C Kennisteam werklocaties*; gebruik van de provincie als kennispartner bij te herontwikkelen werklocaties.
- *Deelproject 2D Regionale afstemming Herstructureringsprogramma Bedrijventerreinen*; samen met het provinciale herstructureringsprogramma voor zorgen dat bestaande en nieuwe bedrijventerreinen courant worden gemaakt en gehouden, zodat zij aan het eind van hun 'gebruikscyclus' niet in onbruik raken. Hierdoor wordt de ruimtelijke kwaliteit én economische kwaliteit van de Utrechtse bedrijventerreinen gewaarborgd en wordt de ruimtelijke druk voor de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen beperkt.

Resultaten

Kwaliteit Private Kavels

De inventarisatie van de herstructureringsproblematiek en het ruimtelijk instrumentarium is uitgevoerd door een extern adviesbureau. In dat traject is naar voren gekomen dat de aanpak private kavels heel nauw samenhangt met de ambitie die de Provincie Utrecht heeft bij het herstructureren van bedrijventerreinen. Met RAP 2a is in beeld gebracht welke instrumenten de Provincie Utrecht in zou kunnen zetten, afgezet tegen zowel een hoog als een laag ambitie niveau. Van een aantal instrumenten is aangegeven dat deze veel inzet vragen en het niet reëel is deze in te zetten bij een laag ambitie niveau. Samenvattende conclusie was dat de op te stellen structuurvisie c.s., verordening, het regionale bedrijventerreinenbeleid en het verankeren van de SER ladder de meest effectieve instrumenten zijn die de Provincie Utrecht nu in kan zetten. Voor de overige instrumenten (stedelijke herverkaveling, parkmanagement, BIZ, erfpacht, verhandelbare bedrijventerreinenquota, moderniseringsbepaling) ligt het meer voor de hand dat de gemeenten die toepassen en dat de provincie hierin waar nodig en mogelijk adviseert en faciliteert. Dit resultaat is betrokken bij de totstandkoming van de PRS en de Regionale Convenanten Bedrijventerreinen. Ook zijn de inzichten betrokken bij de voorbereidingen op de OMU.

Kansen voor Leegstaande Kantoren

De inspanningen van de Provincie Utrecht richten zich op procesbegeleiding bij concrete transformatieopgaven, informatieoverdracht naar gemeenten en kennisontwikkeling. Gebleken is dat de activiteiten een dusdanige overlap met de activiteiten van het Aanjaagteam Wonen hebben dat GS in april 2009 besloten hebben de activiteiten en het budget naar het Aanjaagteam Wonen over te dragen. De activiteiten hebben onder meer de volgende resultaten opgeleverd:

- Procesbegeleiding en -management, inzet van mediation en uitvoeren van quickscans voor meerdere projecten;
- Bijeenkomst met gemeenten (februari 2009);

- Samenstellen en publicatie van een handleiding bestuurlijke regelgeving bij transformatieprojecten (samen met de SBR, is ook onderdeel geworden van de landelijke Transformatiewijzer van de SBR, een naslagwerk voor transformatieprojecten);
- Realisatie van de website www.provincie-utrecht.nl/transformatievankantoren;
- Onderzoek naar de mogelijkheden voor leegstandskaarten in de provincie;
- Ontwikkeling van de DO ladder (in samenwerking met afdeling Milieu), een instrument om te meten hoe duurzaam transformatie van bestaand vastgoed is ten opzichte van sloop/nieuwbouw, en aan welke knoppen je kunt draaien om transformatie duurzamer te maken;
- Ambtelijke begeleiding en bestuurlijke voorzitterschap van Taskforce Transformatie;
- Vervolgbijeenkomst (februari 2011) voor gemeenten en markt.

Kennisteam Werklocaties

Het Kennisteam adviseert gemeenten in een vroeg stadium integraal en proactief bij de (her)ontwikkeling van werklocaties. Het Kennisteam bundelt interne kennis t.b.v. de gemeenten en biedt binnen de provinciale organisatie integrale en deskundige ondersteuning en advisering aan de afdelingen en projectleiders bij realisering van ruimtelijk-economische projecten. In die zin heeft het kennisteam een bijdrage geleverd aan de doelstelling uit het streekplan om - waar de provincie vroeger vooral achteraf gemeentelijke plannen toetste - nu gemeenten meer in het voortraject en over de breedte van de diverse beleidsterreinen te ondersteunen bij de ontwikkeling van werklocaties. De contacten met gemeenten zijn afgestemd en het Kennisteam is rechtstreeks benaderd met vragen. Over meer dan 20 projecten is contact geweest met gemeenten. Inhoudelijk ging het daarbij vooral om de ontwikkeling en herstructurering van bedrijventerreinen. Hiernaast zijn projecten besproken waar de provincie via het RAP (zoals Kop van Isselt, Hof van Breukelen) of in het kader van de Samenwerkingsagenda (Nieuwegein, Liesbosch/Laagraven) of in het kader van het Fonds Uitplaatsing Milieuhinderlijke bedrijven, al betrokkenheid mee heeft. Het Kennisteam heeft zo ook gefunctioneerd als afstemmingsplatform binnen de provincie.

Naast het adviseren van gemeenten heeft de provincie ook bijeenkomsten voor de gemeenten georganiseerd, zoals rond het Convenant bedrijventerreinen. Tevens zijn bijdragen geleverd aan het seminar "Hoe groen is mijn bedrijvenpark" en het seminar "Leegstand Kantoren". Ten aanzien van de uitvoering van het Convenant heeft de provincie nadrukkelijk de regierol. Het Kennisteam is daarbij ook ingezet om de gemeenten te adviseren en te ondersteunen bij de uitvoering van de activiteiten uit het Convenant.

Uitwerking Regionale Samenwerking Convenant Bedrijventerreinen

Eind 2009 hebben het Rijk, de provincies en gemeenten het landelijk Convenant Bedrijventerreinen 2010 - 2020 gesloten. In dit landelijke convenant zijn afspraken gemaakt over de herstructurering van bestaande en de planning van nieuwe terreinen. Over herstructurering zijn in dit convenant onder andere afspraken gemaakt over het decentraliseren van Rijksgelden. Op basis van het Provinciaal Herstructureringsplan 2010 heeft de provincie Utrecht middelen gekregen die, naast bestaande provinciale budgetten, zijn ondergebracht in de OMU. Voor de planning van nieuwe bedrijventerreinen is voor provincie Utrecht afgesproken dat er tot 2020 maximaal 335 hectare nieuw bedrijventerrein mag worden ontwikkeld (exclusief 92 hectare voor de bedrijventerreinen Het Klooster en Gaasperwaard) en dat regionaal samenwerkende gemeenten deze opgave vertalen naar een regionale planning, inclusief fasering, segmentering en locatievoorstellen. De provincie ziet

ingevolge de landelijke afspraken toe op de totstandkoming van regionale samenwerking. In eerste instantie is bijgedragen aan het opstellen van het Provinciaal Herstructureringsplan dat onder verantwoordelijkheid van MEC tot stand is gekomen. Begin 2010 is besloten om het aspect regionale samenwerking onder te brengen in Project 2 van het RAP; de projectopdracht hiervoor is op 6 april 2010 door GS vastgesteld.

In een brief van 24 november 2010 met als onderwerp 'Kaders bedrijventerreinen' hebben GS regionaal samenwerkende gemeenten verzocht uiterlijk eind 2011 regionale bestuurlijke convenanten te sluiten waarin de regionale samenwerking ten aanzien van het bedrijventerreinenbeleid is vastgelegd. In deze brief is gemeld dat het bestuurlijk vaststellen van deze regionale convenanten een voorwaarde is voor zowel de (mogelijke) participatie van de OMU als voor de ontwikkeling van nieuwe terreinen. Om regionaal samenwerkende gemeenten te ondersteunen bij de totstandkoming van de regionale samenwerking is vanuit het Ruimtelijk Actie Programma financiële ondersteuning geboden. De regio's hebben deze ondersteuning benut voor het uitvoeren van behoefte-onderzoek en de inzet van procesbegeleiders. De regionale convenanten bevatten een nadere uitwerking van de herstructureringsopgave en regionale plannings (inclusief locatievoorstellen voor nieuwe bedrijventerreinen). De regionale plannings uit de (concept-) convenanten zijn gebruikt als input voor de ontwerp Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. Op basis van hun besluit op 13 maart 2012 kunnen GS de regionale convenanten, na besluitvorming in de gemeenten, vanaf maart 2012 gezamenlijk ondertekenen.

Project 3 Samenwerkingsagenda projecten voor transformatie en herontwikkeling

Doelstelling

Het doel van het project is dat de provincie actief participeert in gemeentelijke projecten die een 'provinciaal ruimtelijk belang' raken en over het algemeen voor de betreffende gemeente qua procesvoering te complex zijn. Het gaat om projecten voor transformatie en/of herontwikkeling, veelal naar woon- en/of werk- en/of recreatiegebieden. Gemeenten hebben in de opstartfase behoefte aan extra procesvaardigheid én/of financiële steun bij de eerste verkennende onderzoeken. Een verrekening van deze kosten is binnen een toekomstige exploitatie in deze fase veelal onzeker. De provincie wil de gemeenten helpen deze projecten te brengen van eerste oriëntatiefase naar planfase, en waar mogelijk naar realisatiefase. In het RAP 2008-2011 zijn vier projecten concreet benoemd:

- Breukelen; Hof van Breukelen
- Houten; Eiland van Schalkwijk
- Woudenberg; Woudenberg Zuidoost
- Wijk bij Duurstede; Waterfront

Naast deze projecten zijn andere gemeenten gestart met projecten die vallen onder de doelstelling van dit RAP-project waar wordt samengewerkt. Dit is aan de orde in de A12 zone, waar een op basis van de verkenning A12 Centraal is gestart met een nader onderzoek naar (nut en noodzaak en de haalbaarheid van) de verstedelijkingsmogelijkheden.

Resultaten

Hof van Breukelen

Het gebied Hof van Breukelen is een zeer divers gebied, met een mix van intensief en extensief gebruikte gebieden en is ooit uitgeroepen tot de lelijkste plek van de provincie Utrecht. Centrale doelstelling is de transformatie/herstructurering van de openbare ruimte zodanig dat er een entree wordt gerealiseerd met een ruimtelijke kwaliteit voor Breukelen, in combinatie met een transformatie van een deel van het bedrijventerrein. Dit alles in een gezonde mix van diverse functies zoals werken, wonen, nieuw busstation, parkeren/transferium en recreëren. De gemeente heeft de provincie gevraagd om een bijdrage in het ontwikkelingsproces, mede omdat het project uitstijgt boven het lokale belang vanwege de omvang en complexiteit, de vele betrokken (rijks)partijen en de ligging in het Groene Hart. Door een gezamenlijk proces in te gaan vertrouwen de provincie en de gemeente er op dat de kansen voor het gebied kunnen worden verzilverd onder de juiste voorwaarden van kwaliteit en duurzaamheid.

Op verzoek van de gemeente heeft de provincie een externe 'overall' projectleider beschikbaar gesteld. Deze heeft zich voor gericht op het bijeen brengen en binden van de belanghebbende partijen om draagvlak te ontwikkelen voor de ambities. De 'overall' projectleider werd bijgestaan door een gemeentelijk projectleider en een projectleider binnen de provincie. Tevens is er een stuurgroep samengesteld met daarin de voornaamste actoren, waaronder de gemeente (als eigenaar van het project Hof van Breukelen) en de provincie (gedeputeerde Krol). In de projectgroep zijn ook

andere partijen betrokken, zoals Kamer van Koophandel (vanwege de vele bedrijvigheid in het gebied) en de Milieudienst en deskundigen op het gebied van externe veiligheid.

Om tot een realistische gebiedsontwikkeling te komen, is intensief samengewerkt tussen de deskundige externe veiligheid en de stedenbouwkundige. Met name de spoorlijn, maar ook het Amsterdam-Rijnkanaal is een belangrijke route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De haalbaarheid van het project wordt in grote mate hierdoor bepaald. Daarnaast zijn diverse andere onderzoeken gedaan, met als doel de haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling zo concreet mogelijk in beeld te brengen. Zo is onder meer onderzoek gedaan naar de verkeerskundige ontsluiting, bodemverontreiniging en duurzaamheid, maar ook naar de positie van het plangebied in een grotere context op de as Amsterdam/Schiphol-Utrecht. In de vorm van workshops zijn veel partijen betrokken en hebben hun deskundigheid ingebracht. Op basis van al deze informatie is een stedenbouwkundige visie opgesteld, waarin een ontwikkelingsrichting van het gebied is aangegeven. Deze visie gaat uit van een transformatie naar een gebied met vooral een woonfunctie, maar waarin ook centrumfuncties, onderwijs, detailhandel en kleinschalige bedrijvigheid een plaats kunnen krijgen. Met name de omgeving van het station biedt kansen voor een knooppuntontwikkeling met een diversiteit aan functies.

Dit heeft geleid tot een concept stedenbouwkundige visie. College van B&W heeft medio september 2010 besloten deze visie voor te leggen aan de raad van de gemeente Breukelen. Vooruitlopend op definitieve besluitvorming heeft de gemeente in 2010, op grond van de Wet Voorkeursrecht Gemeente (WVG), het voorkeursrecht gevestigd voor het eerste deel (stationsomgeving) van het plangebied. Dit maakt verwerving van benodigde gronden eenvoudiger. Ook is een aantal informatieavonden belegd, waarop de visie is gepresenteerd aan eigenaren, bewoners en andere belanghebbenden.

Op basis van de stedenbouwkundige visie is ook een eerste berekening gemaakt. Hieruit bleek (zoals verwacht) dat het exploitatietekort voor deze gebiedsontwikkeling groot is. In een proces van tekenen en rekenen is het ontwerp zodanig aangepast, dat het tekort per woning drastisch is verkleind. Toch bleef er sprake van een tekort in de exploitatie, waarvoor gemeente noch provincie garant konden staan. Daarom is een onderzoek gedaan naar de wijze waarop deze gebiedsontwikkeling in de markt kan worden gezet. Ook is een aantal marktpartijen gevraagd naar hun interesse.

In 2011 is de gemeente Breukelen opgegaan in de nieuwe gemeente Stichtse Vecht. Het exploitatietekort, in combinatie met een opkomende crisis en een noodzakelijke prioritering van projecten bij de samengevoegde gemeente heeft ertoe geleid dat er voorlopig geen actie is gezet op het verder brengen van de integrale ontwikkeling van het gebied. Wel is de realisatie van een aantal onderdelen naar voren gehaald, zoals de uitbreiding van de P+R-functie. Hiervoor heeft de provincie initiatief genomen en werkt momenteel samen met rijk en gemeente aan de realisatie.

Houten Eiland van Schalkwijk

Op het Eiland van Schalkwijk zijn in het verleden door marktpartijen grondposities ingenomen in de veronderstelling dat (grootschalige) woningbouw op het Eiland van Schalkwijk aan de orde zou zijn. Nadat duidelijk werd dat het Eiland van Schalkwijk niet in beeld is als toekomstige woningbouwlocatie ontstond een "patstelling" waarbij agrariërs niet konden investeren en marktpartijen niet bereid zijn tot afwaardering van de aangekochte gronden. Om dit te doorbreken

zijn de gemeente Houten en Provincie Utrecht gestart met het project Eiland van Schalkwijk. Doelstelling van het project is te komen tot een integrale duurzame gebiedsontwikkeling van het Eiland van Schalkwijk. Dit door het met partners opstellen van een visie om te komen tot een duurzame toekomst van het Eiland van Schalkwijk. De gemeente heeft een beroep gedaan op de provincie om deskundigheid en extra menskracht te leveren. Bovendien is gevraagd om meer regie op lopende processen in dit gebied.

Gemeente en provincie hebben intensief samen gewerkt aan een toekomstvisie voor het Eiland van Schalkwijk. Dit is vastgelegd in een gezamenlijke intentieverklaring van 3 december 2009, waarin ook duidelijk is verwoord dat een 'groene' toekomst van het gebied voorop staat. Deze intentieverklaring heeft de basis gevormd voor een –door de gemeente- op te stellen toekomstvisie. Eerste stap hierin was een gezamenlijk op te stellen koersdocument, die eind 2010 gereed is gekomen. De toekomstvisie is vervolgens in een gemeentelijke structuurvisie voor het gebied uitgewerkt. Deze structuurvisie is eind 2011 door de Houtense gemeenteraad vastgesteld. De inhoudelijke uitwerking van de structuurvisie heeft plaats gevonden in nauwe samenwerking met alle betrokkenen: publieke partijen, bewoners, maatschappelijke organisaties en marktpartijen.

De gemeente en provincie hebben zich ook georiënteerd op de gebiedsontwikkeling op het Eiland. Integrale gebiedsontwikkeling is een proces dat per definitie lange adem vergt (circa 10 tot 15 jaar). Onderdelen van de ontwikkeling van het Eiland komen inmiddels al tot stand via de projectenveloppe Linieland, de Gebiedscommissie Kromme Rijn en door initiatieven van particulieren en ondernemers. De werkwijze die in de structuurvisie is geïntroduceerd valt te omschrijven met de term 'uitnodigingsplanologie'. In deze werkwijze is de (gemeentelijke) structuurvisie Eiland van Schalkwijk innovatief van opzet: de gemeente daagt ondernemers en bewoners uit met initiatieven te komen. Tegelijkertijd met de vaststelling van de structuurvisie is ook een beoordelingskader Eiland van Schalkwijk vastgesteld, aan de hand waarvan initiatieven worden beoordeeld. In de PRS heeft het Eiland van Schalkwijk een experimentstatus gekregen zodat de komende periode verder invulling is te geven aan de 'uitnodigingsplanologie'. In het nieuwe RAP.2 willen we dit verder uitwerken.

Woudenberg Zuidoost

In de Structuurvisie Utrecht 2005-2015 (Streekplan) is opgenomen dat het bedrijventerrein Parallelweg langs de N224 met 20 ha. mag worden uitgebreid. Daarbij is aangegeven dat de ontsluiting verbeterd moet worden. Woudenberg probeert al jaren te komen tot deze uitbreiding. Door verschillende knelpunten (o.a. belemmeringen Primagaz) is dit nog niet van de grond gekomen. Mede daarom is een gemeentelijke visie (2008) opgesteld waarin o.a. sprake is van een 'omgelegde N224' waarbij ruimte ontstaat voor 2.000 woningen. Door de provincie is in 2008 o.a. aangegeven dat wij op voorhand niet tegen de beoogde ontwikkelingen zijn (ruimtelijk niet onaanvaardbaar) maar dat we nog geen uitspraak kunnen doen over de beoogde woningaantallen omdat daarvoor eerst inzicht in de verkeerskundige consequenties (maatregelen inclusief kosten) wenselijk is. Bij verdere uitwerking zijn wel verschillende randvoorwaarden vereist (o.a. zorgvuldige landschappelijke inpassing; kwalitatieve invulling rand- en overgangsgebieden; Grebbelinie). In de Eindbalans van de NV Utrecht is Woudenberg Zuidoost met 2.000 woningen expliciet opgenomen als onderdeel van de woningbouwopgave van de regio Amersfoort. Daarbij is aangegeven dat *'voor de realisering van mogelijk 2.000 woningen wellicht een omlegging van de N224 noodzakelijk is'*. Als provincie hebben we de Eindbalans aanvaard als uitgangspunt voor de toekomstige ruimtelijke strategische plannen.

Op verzoek van de gemeente Woudenberg en in samenwerking met de provincie is de haalbaarheid van de realisatie van 20 to 30 ha. bedrijventerrein en de bouw van maximaal 2.000 woningen onderzocht. Als onderdeel van dit haalbaarheidsonderzoek is een quick scan uitgevoerd naar de verkeerskundige consequenties van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen. Hieruit is gebleken dat de gevolgen voor het (provinciale) wegennet naar verwachting aanzienlijk zullen zijn (niet alleen wat betreft de verlegging van de N224). Naar aanleiding hiervan is afgesproken dat aanvullend onderzoek nodig is om meer duidelijkheid te krijgen over de omvang van de te verwachten effecten, waar zich als gevolg daarvan knelpunten voordoen welke maatregelen nodig zijn om deze knelpunten aan te pakken. Deze maatregelen moeten bovendien passen binnen de visie van de provincie op het wegennet in het gebied, welke is verwoord in het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht+ 2004 – 2020 (SMPU+). Dit is aanleiding geweest een aanvullend verkeerskundig onderzoek uit te voeren.

Dit verkeersonderzoek heeft duidelijk gemaakt dat er reeds in de autonome situatie in 2030 diverse aanpassingen aan het regionale wegennet rondom Woudenberg dienen plaats te vinden om de verkeersstromen goed te kunnen verwerken. De extra benodigde maatregelen ten behoeve van de eventuele ontwikkeling van Woudenberg Zuidoost lijken op het eerste gezicht relatief beperkt te blijven. Hierbij moeten echter wel enkele belangrijke kanttekeningen worden geplaatst:

1. De benodigde investeringen om de afwikkeling van het verkeer op de N224 tussen Woudenberg en Scherpenzeel te waarborgen zijn niet in beeld gebracht, zowel voor de autonome situatie als voor de verschillende ontwikkelingsvarianten. Dit vergt nader onderzoek.
2. In het onderzoeksrapport zijn geen kosten opgenomen van eventuele maatregelen om knelpunten op het gebied van leefbaarheid en verkeersveiligheid op te lossen. Er dient rekening mee gehouden te worden dat er in de toekomst waarschijnlijk forse investeringen nodig zullen zijn om de leefbaarheid en verkeerveiligheid op en langs het regionale wegennet te waarborgen, zowel in de autonome situatie als aanvullend daarop in de ontwikkelingsvarianten.

Een belangrijke bevinding van het onderzoek is dat het wellicht mogelijk is om Woudenberg Zuidoost via de bestaande N224 te ontsluiten. Uit het oogpunt van doorstroming wordt een rondweg niet noodzakelijk geacht. Leefbaarheid en verkeersveiligheid zouden wel een aanleiding kunnen zijn om te kiezen voor een rondweg. Hoe een dergelijke afweging in de praktijk zal uitvallen zal mede afhankelijk zijn van de stedenbouwkundige en ontsluitingsstructuur van Woudenberg Zuidoost.

Naar aanleiding van deze uitkomsten hebben de gemeente Woudenberg en de provincie (maart 2011) de volgende afspraken gemaakt, waarmee het RAP-project is afgerond:

- De provincie neemt een aantal van maximaal van 1.000 woningen op in de ontwerp-PRS, met daaraan gekoppeld de mogelijkheid om het maximale aantal te realiseren woningen te verhogen naar 2.000.
- De regio Amersfoort dient (conform het Convenant Bedrijventerrein, zie ook Project 2) te onderbouwen dat uitbreiding van het bedrijventerrein noodzakelijk is en de ruimtelijke behoefte niet op herstructureringslocaties in de regio kan worden vervuld. Indien de noodzaak tot ontwikkeling kan worden aangetoond kan deze alsnog worden opgenomen in de PRS, met de herijking in 2017.

- Indien de ruimtelijke ontwikkelingen op korte termijn ter hand kunnen worden genomen behoort een bijdrage uit het FUHB ten behoeve van de uitplaatsing van Primagaz tot de mogelijkheden. Hiervoor dient wel voor 31 december 2011 een overeenkomst met betrokken partijen te zijn gesloten.
- De provincie neemt een verkenning naar maatregelen op het regionale wegennet ter hand. De resultaten van de eerste fase van het verkeersonderzoek vormen input voor de verkenning naar de verbetering van de doorstroming en verkeersveiligheid op de zogenaamde ‘bajonet’¹.
- De gemeente Woudenberg is primair verantwoordelijk voor onderzoek naar maatregelen op N224 in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en betreft de provincie hierbij.

Wijk bij Duurstede – Waterfront

Doelstelling van het project is te komen tot een ontwikkeling van het waterfront en de uiterwaarden waarin gebruik wordt gemaakt van de lokale en regionale potenties. En waar landschappelijke, recreatieve en natuurdoelstellingen worden gehaald waarbij de ruimtelijke kwaliteit van het waterfront én de uiterwaarden significant toeneemt.

In 2009 is dankzij de inzet van het RAP op basis van de visie van de gemeente en door gesprekken met betrokkenen een analyse gemaakt en een voorstel voor het vervolg van het project opgesteld in een rapportage: ‘De Visie Rivierfront een slag verder’. De belangrijkste opgave in de visie heeft vooral betrekking op het deelgebied Lunenburgerwaard/Gravenbol, wat een verplaatsing inhoudt van de jachthaven en recreatiegebied enerzijds en het natuurgebied anderzijds. In dit deelgebied worden de grootste ingrepen voorgesteld, zoals onder meer een nadere zonering van natuur en recreatie en uitwisseling/verplaatsing van functies. Geconcludeerd is dat onderzoek naar de haalbaarheid én meerwaarde van deze voorgestelde ingrepen in het gebied (verdiepingsslag) nodig is. Dit onderzoek is in 2010 uitgevoerd en hieruit is naar voren gekomen dat het project alleen haalbaar is met een forse financiële bijdrage.

Naar aanleiding van deze uitkomsten is aanvullend onderzoek naar optimalisatiemogelijkheden uitgezet. Deze optimalisatie is gelegen in een zogenaamde ‘kleine omklap’, waarin een uitruil van natuur en recreatie op kleinere schaal plaats vindt dan in de oorspronkelijke plannen. Het aanvullend onderzoek heeft laten zien dat met een ‘kleine omklap’ natuur- en recreatiedoelen gediend zijn en dat kosten beperkt kunnen worden. Deze ‘kleine omklap’ kan echter alleen gerealiseerd worden wanneer de gemeente hier op investeert. De gemeente Wijk bij Duurstede heeft besloten het plan nu –in de huidige omstandige omstandigheden– niet verder te brengen.

¹ de route vanaf de aansluiting A28/N227 bij Amersfoort naar de aansluiting A12/N226 bij Maarsbergen via de N227, N224 en N226

Project 4 Stad-Land-Fietsverbindingen

Doelstelling

Centrale doelstelling is de verbetering van verbindingen tussen stad en het buitengebied met de fiets, door vanuit een visie op Stad-Land-Fietsverbindingen te identificeren, te definiëren en te programmeren en daarvoor financiën te zoeken.

Resultaten

De provincie heeft in samenspraak met betrokken gemeenten een inventarisatie opgesteld van Stad-Land-Fietsverbindingen waarin knelpunten voorkomen. Deze inventarisatie bestaat uit 33 gewenste SLF-verbindingen in de regio's Amersfoort, Houten/Nieuwegein en Utrecht. Uit deze groslijst is een keuze gemaakt voor een drietal pilotprojecten:

- Noorderpark (Utrecht)
- Plofsluis (Nieuwegein/Houten)
- Grebbeliniedijk (Amersfoort)

Vanuit het RAP heeft de provincie een actieve rol op zich genomen in de pilots. De inzet in de pilots heeft tot de volgende resultaten geleid:

- *Noorderpark (Utrecht)*; Het realiseren van een goede ecologische en recreatieve fietsverbinding tussen Overvecht en Noorderpark is een van de doelstellingen van het Groenstructuurplan en Ruimtelijke Visie Overvecht van de gemeente Utrecht. Een van de nieuwe verbindingen is een brug in combinatie met een (droge) ecologische verbinding vanaf Park de Gagel over de N230 naar de Gageldijk. Deze verbinding vormt ook onderdeel van het gemeentelijke Gebiedsplan de Gagel. De verbinding heeft betekenis voor de gehele stad doordat hij kan worden doorgetrokken naar de Vecht en daardoor verschillende stedelijke groengebieden aan elkaar verbindt. De kosten worden geraamd op € 2,5 mln. waarvan gereserveerd is € 2,0 mln. De resterende € 0,5 mln. is door de Provincie Utrecht beschikbaar gesteld in het kader van de Samenwerkingsagenda "Groene stad in een groene Regio". Daarmee is de pilot Noorderpark succesvol afgerond.
- *Plofsluis (Nieuwegein/Houten)*; De gemeente Nieuwegein wil graag de historische oost-west verbinding tussen Nieuwegein en Houten via de Plofsluis herstellen. Er zijn drie barrières:
 - o het ontbreken van een onderdoorgang bij de Plettenburgerbaan in het verlengde van de fietsroute Fort Jutphaas
 - o een veilige verbinding bij de Structuurbaan
 - o een fietsbrug over het Amsterdam-Rijn-Kanaal (ARK) bij de Plofsluis.

Een haalbaarheidsstudie heeft het nut en het belang van deze fietsroute aangetoond. De financiering van de fietsbrug over het Amsterdam-Rijn-Kanaal bij de Plofsluis is inmiddels rond. Mede door toedoen van het RAP zal in eerste instantie de fietsbrug over het ARK bij de Plofsluis gerealiseerd worden. In 2012 moet deze brug gereed zijn. In een vervolgstap is het tracé van het deel rondom de Plettenburgerbaan in beeld gebracht, waarmee het pilotproject is afgerond.

- *Grebbeliniedijk (Amersfoort)*; De gemeente Amersfoort hecht veel belang aan dit fietspad. In 2003 heeft het College van B&W van Amersfoort al een voorlopige tracékeuze vastgesteld. In het overleg met de verschillende belanghebbenden was het echter nog niet gelukt tot een gedeelde tracékeuze te komen. Het is een ingewikkelde puzzel om cultuurhistorische waarden, de status van ecologische hoofdstructuur en de belangen van de grondeigenaren zo te combineren dat er een tracé gekozen wordt, waar iedereen zich in kan vinden. Aan de andere kant biedt de geplande dijkverzwaring kansen om de tracékeuze te versnellen. Met de inzet vanuit het RAP is een quick scan uitgevoerd. Uitkomst hiervan is dat het laten uitvoeren van een 'Nee-tenzij' onderzoek nodig is. Dit onderzoek heeft plaats gevonden, tegelijkertijd met een 'Nee-tenzij' onderzoek in het kader van de benodigde dijkverzwaring. De resultaten van beide onderzoeken zijn in het najaar van 2010 beschikbaar gekomen. De gemeente Amersfoort heeft de uitkomsten meegenomen in het in het bestemmingsplan Buitengebied/Hoogland-West. Ten behoeve van de financiering van het fietspad heeft de gemeente reeds een reservering gemaakt. De pilot is daarmee afgerond.

De resterende gewenste Stad-Land-Fietsverbindingen worden verder zoveel als mogelijk meegenomen in reguliere programma's (zoals VERDER, NHW, recreatieve Routestructuren Groene Hart).

Project 5 Kwaliteit Nationale en Provinciale Landschappen

Doelstelling

Het project bestaat uit een ruimtelijk spoor en een communicatiespoor. Het Ruimtelijk Spoor heeft tot doel om de kernkwaliteiten uit te werken in een inspirerend toetsingskader. Het communicatiespoor bestaat uit publieks- en stimuleringsactiviteiten om het draagvlak van de Utrechtse landschappen te vergroten.

Resultaten

Ruimtelijk spoor

In de Structuurvisie 2005 – 2015 (voorheen Streekplan) zijn al uitspraken gedaan over de Nationale Landschappen en de kernkwaliteiten, hetgeen is begrensd in het Streekplanuitwerking Nationale Landschappen. De Provincie Utrecht heeft er voor gekozen de uitwerking en borging van de kernkwaliteiten van de (Nationale en Provinciale) Landschappen in één keer goed te verankeren in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (2012). Vooruitlopend hierop is in dit project voorwerk gedaan in de vorm van de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen. Deze Kwaliteitsgids is een bouwsteen voor de PRS, geeft informatie en biedt inspiratie.

Het doel van de kwaliteitsgids is het concreet maken van de kernkwaliteiten van de Utrechtse landschappen, zodat iedereen begrijpt over welke elementen het gaat. Het tweede doel van de kwaliteitsgids is het bieden van inspiratie en houvast voor het omgaan met ontwikkelingen, zodat de kernkwaliteiten voor de toekomst zijn zeker gesteld en zelfs beter beleefbaar worden. De Kwaliteitsgids dekt het gehele landschap van de provincie; een duidelijke statement dat de provincie de twee gebieden die niet in een Nationaal Landschap liggen net zo waardevol vindt als de gebieden die dat wel doen. De Kwaliteitsgids bestaat uit een koepelkatern en zes gebiedskaternen, voor Eemland, Utrechtse Heuvelrug, Groene Hart, Rivierengebied, Waterlinies en Gelderse Vallei.

Voor vrijwel alle gebieden in de provincie Utrecht was al materiaal aanwezig, zoals beeldkwaliteitsplannen, gebiedsvisies etc.. Tijdens de totstandkoming is overleg geweest met gemeenten en gebiedscommissies, om zoveel mogelijk aan te sluiten bij al beschikbare informatie. Met de Kwaliteitsgids is voor het complete landelijk gebied van de provincie Utrecht op eenzelfde wijze invulling gegeven aan landschapskwaliteit. Geen lappendeken aan visies meer, maar een eenduidige benadering.

De provincie Utrecht geeft met de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen uiting aan de ambitie om de landschapskwaliteit verder te versterken. Daarbij gaat het begrip 'landschap' verder dan alleen het beeld van een mooi landschap. Een landschap is vooral 'mooi' als het ook toekomstwaarde heeft, als er in gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt of kan worden. Een landschap is bovendien geen statisch plaatje; landschap is altijd in ontwikkeling en dynamiek hoort daarin. Maar wel op zo'n manier dat de landschapskwaliteit wordt versterkt. In het werken met landschapskwaliteit wordt uitgegaan van een samenspel tussen het beeld (wat zie je), functies (wat gebeurt er) en robuuste structuren (samenhang, relaties). Dat betekent dat we niet alleen vastleggen wat de huidige landschapskwaliteit is, maar dat we ook aangeven hoe deze kwaliteiten de ruimtelijke ontwikkelingen kunnen sturen en welke kwalitatieve randvoorwaarden het landschap aan deze ontwikkelingen meegeeft. Veranderingen in het landschap kunnen zo bijdragen aan het versterken van de kernkwaliteiten.

De landschapskaternen zijn in februari 2011 aan Provinciale Staten aangeboden en vastgesteld om deze te laten fungeren als bouwsteen voor de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie, als informatiebron en inspiratiebron. In november 2011 heeft een congres plaatsgevonden, waarop de Kwaliteitsgids is gepresenteerd aan de gebruikers.

In 2012 wordt de Kwaliteitsgids verder onder de aandacht gebracht, onder meer door een publieksversie, workshops en verankering in gemeentelijke ruimtelijke plannen.

Communicatiespoor

In de zomer van 2009 heeft een 'Battle of Concepts' plaatsgevonden, een prijsvraag onder jongeren om met goede ideeën te komen om jongeren bij de Utrechtse landschappen te betrekken. Op 1 oktober 2009 heeft de prijsuitreiking plaatsgevonden. De resultaten van de battle zijn benut om de Landschapscampagne uit te werken.

De Landschapscampagne was vooral gericht op jongeren (14-24 jaar). Begin 2010 is een extern bureau, gespecialiseerd in jongerencommunicatie, ingeschakeld om de campagne nader invulling te geven. In samenspraak met het bureau zijn een aantal evenementen georganiseerd om jongeren het landschap te 'laten beleven'. Bij de organisatie van de evenementen werkte de provincie zoveel mogelijk samen met jongeren. De campagne is in mei 2010 gestart. In het kader van de landschapscampagne hebben in de zomer van 2010 en met een uitloop naar begin 2011 meerdere evenementen plaats gevonden. De campagne 'Het is Lekkerder in het Landschap' is besproken tijdens de Statencommissie Ruimte, Groen en Water van maart 2011, bij die gelegenheid is de evaluatiefilm (in digitale vorm) uitgereikt. In die film is te zien hoe de campagne bij de doelgroep jongeren is ontvangen.

Project 6 Natuurcompensatielocaties

Doelstelling

De provincie wil voortgang geven aan de ruimtelijke ontwikkelingen van groot openbaar belang, die stagneren omdat de EHS- of boscompensatie niet binnen een redelijke termijn op het betreffende gemeentelijke grondgebied kan worden gerealiseerd. Met het project worden strategische alternatieve compensatielocaties in de regio gezocht en aangeboden. De provincie wil eraan meewerken dat ruimtelijke ingrepen van groot openbaar belang sneller kunnen worden gerealiseerd, maar initiatiefnemers van de ingrepen blijven verantwoordelijk voor de kosten van de compensatie.

Resultaten

In een eerste fase is vooronderzoek uitgevoerd naar de mogelijke rollen van de provincie, is gezocht naar mogelijke compensatielocaties en is afstemming gezocht met de pilot Natuurcompensatiebank van de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei. Dit heeft geleid tot een beknopte tussenrapportage over de mogelijke rollen van de provincie:

- Provincie zorgt voor een task-force van deskundigen, die op verzoek van een gemeente advies kan geven over een geschikte compensatielocatie.
- Provincie heeft grond in portefeuille, die ingezet kan worden voor compensatiedoeleinden.

Begin 2010 is een vervolg gegeven aan het project. In deze vervolgstap is de wet- en regelgeving nader onderzocht en is aan de hand van een vijftal pilotprojecten een oplossingsrichting onderzocht. De vijf onderzochte pilots zijn:

1. Krakelingeweg (gemeente Zeist) – Stoutenburg (gemeente Leusden)
2. Vathorst Noord (gemeente Amersfoort)
3. Eiland van Schalkwijk (gemeente Houten)
4. Voorraadgrond BBL
5. Compensatieverplichtingen Rijkswaterstaat

De verplichting tot natuur- en boscompensatie komt slechts enkele keren per jaar voor. De inschatting is dat het in totaal gaat om enkele tientallen hectaren de komende jaren. Dit zullen vooral wegverbredingsprojecten van RWS zijn die gecompenseerd dienen te worden. Het is belangrijk om een goede balans te vinden tussen de inzet van capaciteit en het resultaat. Gezien de (relatief) beperkte omvang van de opgave zal grondverwerving niet aan de orde zijn, wel kan mogelijk BBL ruilgrond worden ingezet als compensatielocatie. Het onderzoek heeft naar voren gebracht dat vraag en aanbod van compensatielocaties beter bij elkaar gebracht kunnen worden. Op 1 januari 2011 is een 'compensatieloket' in het leven geroepen -ondergebracht bij ILG (nu UFL)- waarmee het RAP-project is afgerond. Voorop staat dat de initiatiefnemer verantwoordelijk blijft voor de compensatieplicht. De provincie kan in de zoektocht naar compensatiegrond een rol vervullen, niet zozeer door gronden te verwerven als wel door vraag en aanbod bijeen te brengen en op elkaar af te stemmen. Uiteraard mag het loket niet leiden tot verlaging van de drempel tot aantasting van bos en natuur.

Thematische acties

De thematische activiteiten die in het RAP zijn opgenomen zijn:

- Bodemkaart Veenweidegebieden
- Windenergie
- Lange termijn perspectieven verstedelijking
- Grondbeleid
- Ruimtelijke kwaliteit
- Regionale Woningbouw
- nWRO
- Bedrijventerreinen

Binnen het RAP budget zijn middelen vrijgemaakt voor de activiteit ruimtelijke kwaliteit ten behoeve van de EO Wijersstichting. Het thema bedrijventerreinen heeft –zoals eerder aangegeven- verder invulling in het RAP-project Kwaliteit Werklocaties. De overige activiteiten zijn in de afdeling Ruimte (nu FLO) uitgewerkt en hebben hun plek gekregen in het (ruimtelijk) beleid van de provincie.

Verstedelijkingsperspectief A12 Centraal

De activiteit Lange Termijn Verstedelijking heeft verder invulling gekregen in de vervolgstudies in het kader van A12 Centraal. De provincie Utrecht, het BRU en de gemeenten Utrecht, Houten en Nieuwegein werken al een aantal jaren samen aan het project A12-zone (rondom de A12 tussen de knooppunten Oudenrijn en Lunetten). Het onderzoek naar een mogelijke verstedelijking van de A12-zone na 2025 is begonnen in 2009. In de Ontwikkelingsvisie van de NV Utrecht werd de A12-zone beschreven als de laatste grote verstedelijkingslocatie in de regio. In 2009 hebben de gezamenlijke inspanningen geleid tot een Ontwikkelingsperspectief waarin een wenkend perspectief voor verstedelijking werd geschetst. Bij de besluitvorming is een vervolgopdracht gegeven tot een haalbaarheidsonderzoek.

In het voorjaar van 2011 hebben de Stuurgroep A12 Centraal en de regionale partijen (GS dd 12 april 2011) ingestemd met de resultaten van de haalbaarheidsonderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd vanaf januari 2010 tot voorjaar 2011. Doelen van dit onderzoek waren (1) de opgave van de A12-zone in breder perspectief te plaatsen waarbij nut en noodzaak worden onderzocht, (2) het onderzoeken van de haalbaarheid ervan en (3) het streven om te komen tot een ontwikkelperspectief waarin ambitie en realisme samengaan. De resultaten zijn opgenomen in de eindrapportage “Verstedelijkingsperspectief A12 Centraal”. Een aantal van de belangrijkste bevindingen van het haalbaarheidsonderzoek zijn:

- Ontwikkeling van de A12-zone is nuttig en noodzakelijk op de langere termijn (ook op de langere termijn is ruimte voor ontwikkelingen nodig).
- Er zijn veel kansen en mogelijkheden. De A12-zone is een ontwikkellocatie met grote economische potenties. Ontwikkeling kan bijdragen aan een duurzame economische versterking van Nederland en aan het versterken van de regio vanuit lokaal, regionaal en nationaal perspectief.

- Er ligt een realistisch perspectief, een stevige inhoudelijke visie voor langere termijn, met veel flexibiliteit. De visie is geen blauwdruk. Er is veel ruimte voor uitwerking in deelgebieden.

De eindconclusie is dat ontwikkeling onder voorwaarden haalbaar is. De zone kan op lange termijn ontwikkeld worden tot een stedelijke toplocatie. Realisatie is niet makkelijk, maar de moeite waard en heeft verstrekkende gevolgen. De overtuiging is gegroeid dat het niet zozeer de vraag is of de A12-zone op de langere termijn zal transformeren, maar meer hoe het zal gebeuren.

Hoewel het hoofddaccent op ontwikkeling ver weg ligt, vraagt de koers nu al voorbereiding. In dat kader zijn in de zomerperiode van 2011 verschillende gesprekken gevoerd met de partners. Gebleken is dat de visie door de partners op hoofdlijn wordt gedeeld. Tegelijkertijd bevestigt de huidige economische omstandigheden dat de ambitie een ambitie voor de langere termijn is. De partijen hebben aangegeven aan dat zij nu geen draagvlak en noodzaak zien voor een zware en intensieve vorm van samenwerking in A12-verband. De komende tijd moet vooral worden ingezet op het uitwerken van oplossingen voor een aantal ruimtelijke opgaven in het gebied. Voorlopig kan worden volstaan met een lichte vorm van samenwerking in A12 Centraal. Het uitwerken van oplossingen voor de huidige (ruimtelijke) vraagstukken in het gebied wordt via een werkprogramma opgepakt.

Deze bevindingen hebben geleid tot het opstellen van een intentieverklaring en een dynamisch werkprogramma. Deze worden naar verwachting medio 2012 in de stuurgroep vastgesteld en vervolgens in GS en B&W's. Met een intentieverklaring geven we aan dat we wel de ambitie levend willen houden maar dat er nu geen urgentie is voor intensieve samenwerking in A12-verband. In de intentieverklaring wordt vastgelegd dat partijen de visie in het "Verstedelijkingsperspectief A12 Centraal" beschouwen als een inspiratiebron die zij als 'stip op de horizon' voor de langere termijn op de agenda willen behouden; dat zij het Verstedelijkingsperspectief als richtinggevende bouwsteen voor ruimtelijke plannen (o.a. structuurvisies) beschouwen en dat de ze samenwerking A12 Centraal de komende tijd voortzetten om de ambitie en de samenwerking levend te houden. Daarbij wordt voorlopig volstaan met een lichte vorm van samenwerking. Regelmatig zal worden gezien of urgenties en inzichten zijn gewijzigd die aanleiding geven de samenwerking anders in te vullen.